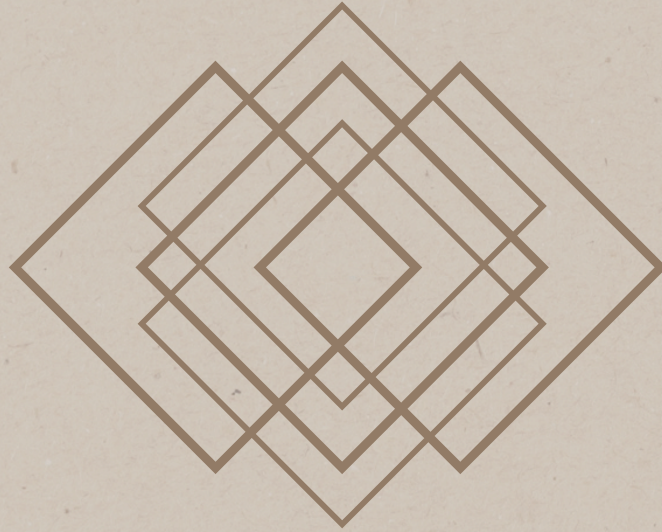

الْمَنْظُومَةُ الْبَيْقُونِيَّةُ فِي عِلْمِ

مُصْطَلَحِ الْحَدِيثِ

Al-Mandumah Al-Bayquniyyah fi ilmi
mustalah al-hadith

Bayquuniyyah-runo hadith-terminologian tieteenalasta

عُمَرُ (أَوْ طَه) بن مُحَمَّد بن فَتُّوح البَيْقُونِي

Umar (tai Taha) ibn Muhammad ibn Futuh Al-Bayquunii

Kääntäjät: Aiub Dawdi ja Asiya Rosa

Käännetty Ibn Uttheymiinin ja Saalim ul-Qahtaanin selityksiin tukeutuen.

Huomioitahan, että runo on vain tiivistelmä hadith-tieteiden alasta. Tätä runoa on tarkoitus käyttää tukena käsitteiden ja määritelmien muistamiseen, mutta runon voi ymmärtää syvällisesti vasta selityksen kanssa. Suosittelemme siis käymään runoa läpi ammattilaisen opettajan kanssa.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Allahin, Armeliamman, Armahtajan nimeen.

أَبْدَأُ بِالْحَمْدِ مُصَلِّياً عَلَى ﷻ مُحَمَّدٍ خَيْرِ نَبِيِّ أَرْسَلَا

Aloitan ylistäen ja lähettäen rukoukset ﷻ

Muhammadin - parhaan lähetetyn profeetan - ylle.

وَذِي مِنْ أَقْسَامِ الْحَدِيثِ عِدَّةٌ ﷻ وَكُلُّ وَاحِدٍ أَتَى وَحَدَّهُ

Ja nämä ovat lukuisia hadiithien tyyppejä ﷻ

ja jokainen niistä on tullut (eli tuotu tässä runossa) määritelmällä.

أَوَّلُهَا الصَّحِيحُ وَهُوَ مَا اتَّصَلَ ﷻ إِسْنَادُهُ وَلَمْ يَشُدَّ أَوْ يُعَلَّ

Ensimmäinen niistä on 'Sahih' ja se on se, mikä on yhtenäinen ﷻ kertojaketjussa ja se ei ole ristiriidassa (muiden hadiithien kanssa) eikä sillä ei ole piilotettuja virheitä.

يُرْوِيهِ عَدْلٌ ضَابِطٌ عَنْ مِثْلِهِ ﷻ مُعْتَمَدٌ فِي ضَبْطِهِ وَنَقْلِهِ

Sen raportoi luotettava ja tarkka (muistissaan) kaltaisiltaan ﷻ - luotettava muistissaan ja eteenpäin välittämisessä.

وَالْحَسَنُ الْمَعْرُوفُ طُرُقاً وَغَدَتْ ﷻ رِجَالُهُ لَا كَالصَّحِيحِ اشْتَهَرَتْ

Ja Hasanin tiet (kertomaketjut) ovat tunnettuja (eli niitä on monta) ﷻ ja sen ihmisistä ei ole tullut (yhtä) kuuluisia kuin sahiihin (eli sahih-tason hadiithien kertojista).

وَكَلُّ مَا عَنْ رُتْبَةِ الْحُسْنِ قَصْرٌ ﷻ فَهُوَ الضَّعِيفُ وَهُوَ أَقْسَاماً كَثُرَ

Ja kaikki, mikä menee alle Hasanin tason (eli ei täytä Hasanin ehtoja), ﷻ niin se on heikko (Daif) ja sillä on monia alajakoja (eli erilaisia heikon tyyppejä).

وَمَا أُضِيفَ لِلنَّبِيِّ الْمَرْفُوعُ ﷻ وَمَا لِتَابِعٍ هُوَ الْمَقْطُوعُ

Ja se, mikä on liitetty profeettaan on Marfuu' ﷻ

Ja se, mikä on liitetty tabi'iiniin (seuralaisten seuraajiin) on Maqtuu'.

¹ Runo on nimetty kirjailijan mukaan, jonka juurien sanotaan olleen Bayquun -nimisestä kylästä.

وَالْمُسْنَدُ الْمُتَّصِلُ الْإِسْنَادِ مِنْ رَاوِيهِ حَتَّى الْمُصْطَفَى وَلَمْ يَبْنِ

Ja Musnad on yhtenäinen kertomaketju * sen välittäjältä Mustafaan (eli profeettaan ﷺ) asti, eikä se ole katkennut.

وَمَا بِسْمَعِ كُلِّ رَاوِيٍّ يَتَّصِلُ إِسْنَادُهُ لِلْمُصْطَفَى فَالْمُتَّصِلُ

Ja se, mikä on jokaisen välittäjän kuulemisella yhtenäinen * kertomaketjussa Mustafaan (saakka), niin se on Muttasil.

مُسَلَّسٌ قُلُوبًا عَلَى وَصْفِ أُمَّيْ قَتِي * مِثْلُ أَمَّا وَاللَّهِ أَنْبَانِي الْفَتَى

Musalsal - sano (oi lukija) - on se, mikä on tullut (kertomahetken kertojan) kuvauksen kera (teon tai lausunnon kera). * Kuten (vannoen): “Kautta Allahin, (esimerkiksi) nuori poika (jonka nimi mainitaan erikseen ketjussa) kertoi minulle.”

كَذَاكَ قَدْ حَدَّثَنِيهِ قَائِمًا * أَوْ بَعْدَ أَنْ حَدَّثَنِي تَبَسُّمًا

Samalla tavalla: “Totisesti hän kertoi minulle seistessään.” * Tai: “Sen jälkeen, kun hän kertoi minulle, hän oli hymyileväinen.”

عَزِيزٌ مَرَوِيٌّ اِثْنَيْنِ أَوْ ثَلَاثَةً * مَشْهُورٌ مَرَوِيٌّ فَوْقَ مَا ثَلَاثَةً

‘Aziizin on välittänyt kaksi tai kolme. * Mash-huurin on välittänyt enemmän kuin kolme.

مُعْنَعُنٌ كَعَنْ سَعِيدٍ عَنْ كَرَمٍ * وَمُبْهَمٌ مَا فِيهِ رَاوٍ لَمْ يُسَمَّ

Mu’an’an on kuin (hadiithissä mainitaan): “Saidilta, Karamilta (on raportoitu, mutta välistä saattaa olla pudotettu joku, sillä sanaa “an” on käytetty).” * Ja Mubham on sellainen, jossa välittäjää ei olla nimetty (eli mainittu hänen nimeään).

وَكَوْلُ مَا قَلَّتْ رِجَالُهُ عِلًّا * وَضِدُّهُ ذَاكَ الَّذِي قَدْ نَزَلَا

Ja kaikki, joiden miehiä (eli raportoijia) on vähän, ovat Aalii * ja sen vastakohta - tuo on totisesti Naazil.

وَمَا أَضْفَتْهُ إِلَى الْأَصْحَابِ مِنْ قَوْلٍ وَفِعْلٍ فَهُوَ مَوْقُوفٌ زَكِنٌ

Se, minkä liität seuralaisiin * puheista tai teoista, niin se on Mawquuf. Se on tiedettyä.

وَمُرْسَلٌ مِنْهُ الصَّحَابِيُّ سَقَطٌ * وَقُلْ غَرِيبٌ مَا رَوَى رَاوٍ فَقَطُّ

Ja Mursal - siitä (eli sen kertomaketjusta) on tippunut seuralainen (häntä ei mainittu). * Ja sano: "Ghariib on se, minkä on välittänyt vain yksi raportoiija."

وَكُلُّ مَا لَمْ يَتَّصِلْ بِحَالٍ * إِسْنَادُهُ مُنْقَطِعٌ الْأَوْصَالِ

Ja joka tilanne, jossa (ketju) ei ole yhtenäinen * - sen ketju on Munqati' ul-Awsaali (katkennut yhtenäisyys).

وَالْمُعْضَلُ السَّاقِطُ مِنْهُ اثْنَانِ * وَمَا أَتَى مُدَلَّسًا نَوْعَانِ

Ja Mu'dal - siitä (eli sen kertomaketjusta) on tippunut kaksi (raportoijaa) * Ja mitä tulee Mudallasiin - sitä on kahden tyyppistä:

الْأَوَّلُ الْأَسْقَاطُ لِلشَّيْخِ وَأَنْ * يَنْقُلُ عَمَّنْ فَوْقَهُ بَعْنَ وَأَنْ

Ensimmäinen: opettajan (shaykhin) tiputtaminen (eli mainitsemattomuus) ja * hänen yläpuoleltaan (ketjussa) välittäminen 'än (عَنْ) tai än (أَنْ) - sanoilla.

وَالثَّانِ لَا يُسْقِطُهُ لَكِنْ يَصِفُ * أَوْصَافَهُ بِمَا بِهِ لَا يَنْعَرِفُ

Ja toinen: hän (kertoja) ei tiputa häntä (kertojaansa), mutta hän kuvailee * häntä kuvauksilla, joilla (häntä, joka kertoi hänelle raportin) ei tunnisteta.

وَمَا يُخَالِفُ ثِقَةً بِهِ الْمَلَا * فَالشَّاذُّ وَالْمَقْلُوبُ قِسْمَانِ تَلَا

Se (kertomus), jossa luotettava (raportoiija) on ristiriidassa enemmistön (raportojien kanssa) kanssa, * on (hadith, jota kutsutaan nimellä) Shaad ja Maqluubia on kahta tyyppiä:

إِبْدَالُ رَاوٍ مَا بَرَاوٍ قِسْمٌ ❁ وَقَلْبُ إِسْنَادٍ لِمَتْنٍ قِسْمٌ

Raporttoijan vaihtaminen johonkin toiseen raporttoijaan on (ensimmäinen) tyyppi. ❁ Kertomaketjun vaihtaminen toisen tekstin (eli ketjun) kanssa on (toinen) tyyppi:

وَالْفَرْدُ مَا قَيَّدَتْهُ بِثِقَةٍ ❁ أَوْ جَمَعَ أَوْ قَصَرَ عَلَى رِوَايَةٍ

Ja Fard on se, mihin on rajoitettu (vain yksi) luotettava (kertoja) ❁ tai ryhmä tai (se on) rajoittunut tiettyyn kertomaketjuun.

وَمَا بَعَلَّةٍ غُمُوضٍ أَوْ خَفَا ❁ مُعَلَّلٌ عِنْدَهُمْ قَدْ عُرِفَا

Ja se, missä on epämääräinen virhe tai piilossa oleva (virhe) ❁ on Mu'allal - heidän (oppineiden) luonaan se on totisesti tiedetty (asia).

وَذُو اخْتِلَافٍ سَنَدٍ أَوْ مَتْنٍ ❁ مُضْطَرَبٌ عِنْدَ أَهْلِ الْفَنِّ

Ja ristiriidassa oleva (hadiith sen) ketjussa tai tekstissään ❁ on Mud-tarib alan ihmisten luona.

وَالْمُدْرَجَاتُ فِي الْحَدِيثِ مَا أَتَتْ ❁ مِنْ بَعْضِ أَلْفَاظِ الرُّوَاةِ اتَّصَلَتْ

Ja Mudrajaat (eli Mudraj-luokitelma) on hadiithissa, joka on tullut (luoksemme) ❁ muutaman kertojan sanat yhdistyen (eli välittäjän sanat menneet sekaisin hadiithiin).

وَمَا رَوَى كُلُّ قَرِينٍ عَنْ أَخِيهِ ❁ مُدَبَّحٌ فَأَعْرِفُهُ حَقًّا وَانْتَحِهِ

Ja se (hadiith), minkä on raportoinut jokainen toveri veljeltään ❁ on Mudabbaj, joten tiedä se totuudella ja saavuta kunnia.

مُتَّفِقٌ لَفْظًا وَخَطًّا مُتَّفِقٌ ❁ وَضِدُّهُ فِيمَا ذَكَرْنَا الْمُفْتَرِقُ

(Jos hadiithin kertojat ovat) yhdenmukaisia (nimen) lausumisessa ja kirjoitusasussa, (niin kyseessä) on Muttafiq ❁ Ja sen vastakohta on se, jonka olemme maininneet - Al-Muftariq.

مُوتَلِفٌ مُتَّفِقُ الْخَطِّ فَقَطُ ❀ وَضِدُّهُ مُخْتَلِفٌ فَاخْشَ الْغَلَطُ

Mutalif on yhdenmukainen vain kirjoitusasussa ❀ ja sen vastakohta on Mukhtalif, joten pelkää virheitä.

وَالْمُنْكَرُ الْفَرْدُ بِهِ رَأَوْ غَدَا ❀ تَعْدِيلُهُ لَا يَحْمِلُ التَّفَرُّدَا

Ja Munkar (on sellainen hadith, jossa vain yksi virheellinen) henkilö on sen välittäjä. ❀ Sen vahvaksi toteamista ei voida kantaa sen ollessa ainoa (ketju).

مَتْرُوكُهُ مَا وَاحِدٌ بِهِ انْفَرَدُ ❀ وَأَجْمَعُوا لِضَعْفِهِ فَهُوَ كَرْدُ

Ja Matruuk on se, jossa (vain) yksi (välittäjä) on tehnyt sen ainoaksi (raportiksi, eli vain hän on raportoinut sen). ❀ Ja sen heikkoudesta ollaan yksimielisiä (oppineiden kesken), joten se on hylätty (hadith).

وَالْكَذِبُ الْمُخْتَلَقُ الْمَصْنُوعُ ❀ عَلَى النَّبِيِّ فَذَلِكَ الْمَوْضُوعُ

Ja valheellinen, tekaistu ja rakennettu (raportti) ❀ profeetasta - tuo on Mawduu'.

وَقَدْ أَتَتْ كَالْجَوْهَرِ الْمَكْنُونِ ❀ سَمِيَّتْهَا مَنْظُومَةٌ الْبَيْتُونِي

Ja totisesti (tämä runo) on tullut (valmiiksi arvokkaana) kuin kätketty helmi. ❀ Nimesin sen Al-Bayquunin runoksi.

فَوْقَ الثَّلَاثِينَ بِأَرْبَعٍ أَتَتْ ❀ أَبْيَاتُهَا تَمَّتْ بِخَيْرٍ خُتِمَتْ

Neljänä yli kolmenkymmenen (eli kolmenäkymmenenä neljänä) se on tullut (valmiiksi) ❀ sen rivien valmistuessa. Hyvyydellä se on sinetöity.